

«LA VERITABLE MANERA DE FER HISTÒRIA ÉS TREBALLANT INCANSABLEMENT, TAMBÉ, ELS DIES NO HISTÒRICS»

ENTREVISTA A MARINA LLANSANA, PERIODISTA I FILÒLOGA

JORDI CUADRAS

Hi ha moltes *Marines* Llansana. La primera que vaig conèixer, de petit, va ser la Marina monitorea de la coral infantil Els Verdums, una Marina implicada en el teixit associatiu d'Igualada des de diverses entitats. Els Verdums, els Moixiganguers o el Col·lectiu Propatgesses en són tres exemples. Llicenciada en Filologia i Periodisme, també existeix la Marina periodista al *Regió7*, a l'*Avui* o a l'extinta *Catalunya Cultura* de Catalunya Ràdio. Amb un compromís polític inalterable, també hem conegut la Marina diputada al Parlament de Catalunya i portaveu nacional d'ERC.

La Marina d'ara és aquella que, després de l'etapa política i de fer una estada a Nova York, combina totes les *Marines*: la Marina periodista és la que està al capdavant de l'empresa de serveis de comunicació Lidera, cofundada amb Oriol Solà; la Marina que fa sentir les seves idees és la que participa en tertúlies a la televisió i a la ràdio i que opina en articles a la premsa; i la Marina que continua un compromís ferm amb la independència de Catalunya és la que, des del passat 20 de desembre, exerceix de vicepresidenta primera d'Òmnium Cultural.

Ens trobem a casa seva, a Igualada, durant una tarda de primavera. Al seu balcó hi penja

una estelada i això ja anticipa per quins camins anirà la conversa.

—Òmnium Cultural es defineix amb l'eslògan «Llengua, cultura i país». Com s'interrelacionen aquestes tres paraules?

—Llengua i cultura és el motiu pel qual va néixer, ara fa 54 anys, Òmnium Cultural. Van ser un grup d'empresaris de la burgesia catalana que van veure que la llengua corria perill i van crear l'entitat per salvar la llengua i la cultura de la llarga nit del franquisme. Darrerament hi hem afegit el concepte de país, ja que el treball per la llengua i la cultura té molt a veure amb la cohesió social i entronca amb la idea de Paco Candel de «Catalunya, un sol poble». Des d'Òmnium utilitzem la llengua i la cultura per aconseguir aquesta cohesió social i aquest país que volem. A més, ara, en la nostra lluita per ser un país normal, entenem que aquest país ha de ser independent.

—Òmnium ha de fer cultura o política?

—Estariem encantats de deixar de fer política, perquè no som un partit polític ni ho volem ser. Nosaltres som societat civil organitzada i sempre hem volgut ser això. Des del 2010, però, ens ha tocat fer política. Pel moment polític que vivim, Òmnium fa la reflexió que, per continuar defen-

sant la llengua i la cultura catalana en l'objectiu que tenien els fundadors de l'entitat, ara ens cal un estat propi, i en això estem immersos. Volem que aquesta implicació més política sigui temporal i pel temps excepcional que viu el país. Tenim moltes ganes que aquest procés culmini i puguem dedicar-nos, només, a la llengua, la cultura i la cohesió social.

—Des que Òmnium ha agafat aquest protagonisme més polític ha doblat els seus socis fins arribar als 50.000. Per què?

—Hem crescut en socis quan hi ha hagut una efervescència en el debat polític català i quan tot això ha coincidit amb les patacades que ens arriben de Madrid. La sentència del Tribunal Constitucional del 2010 contra l'Estatut va ser la primera. Històricament, i al llarg d'aquests darrers anys, cada vegada que hi ha hagut una ofensiva en contra de valors compartits per la societat catalana com ara la immersió lingüística a les escoles, molta gent ha trobat en Òmnium una manera de defensar-se, de lluitar pel que ens és propi i de plantar cara a Madrid. Òmnium ha estat un instrument útil al servei de molta gent que ha volgut fer un gest de dignitat nacional.

—Aquesta etapa ha coincidit amb el lideratge de l'entitat per part de Muriel Casals. Quina petjada ha deixat a Òmnium?

—La Muriel ha estat la presidenta del canvi a Òmnium, la que va relançar l'entitat a partir del 2009. S'hi dedicava molt i exercia de presidenta, li agradava manar. Tenia molt criteri i era molt vehement, però alhora exercia un lideratge molt basat a escoltar i a convèncer. Tenia les coses molt clares, però no imposava mai el seu criteri. Ens ha deixat la tradició de parlar molt, d'entendre'ns els uns amb els altres i de treballar mitjançant el consens. També ens ha deixat l'exemple d'introduir a la junta de l'entitat persones que no venien de l'àmbit tradicional del catalanisme polític i això ens ha ajudat a obrir molt la perspectiva.

—Què hem d'entendre per catalanisme polític?

—És la tradició que ha fet que avui continuem existint com a nació. Si no hagués estat pel catalanisme polític, que ha estat molt transversal, des de les classes populars fins a la burgesia, tant de dretes com d'esquerres, avui no seríem on som. Alhora, s'ha anat reinventant i repensant sobre la marxa, en funció dels moments que ha viscut el país, i ningú no té la potestat de repartir patents de catalanisme: és catalanista tothom qui ho vol ser. Ara bé, en el moment en el qual estem, no n'hi ha prou de ser catalanista. Cal fer un pas més i per això Òmnium va fer el salt que va fer el 2010, perquè va entendre que, per continuar defensant el país, calia ser una entitat independentista. El catalanisme ara ens sembla poc.

—Així que a Òmnium ja no hi caben catalanistes no independentistes?

—Ens agradaria que hi fossin tots els catalanistes i que tots entenguessin que, en aquest moment excepcional, hem de tenir un grau més d'implicació política i ser més ambiciosos. En això estem treballant.

—Què ho fa que sigui una entitat central del país?

—Durant el franquisme, Òmnium va ser molt necessari conjuntament amb molta gent que va mantenir viva la flama de la llengua i la cultura en la clandestinitat. I en democràcia ha continuat sent necessari perquè a Catalunya mai no hem disposat de les eines d'un estat per promocionar la nostra llengua i cultura. L'Estat espanyol té una gran xarxa, que és l'Instituto Cervantes, per promoure i ensenyar la llengua castellana. Nosaltres ho hem hagut de fer amb els pocs recursos de la Generalitat i amb molt voluntariat de la societat civil. Necessitem tot això fins que no tinguem un estat. En l'obtenció d'aquesta centralitat és clau la manifestació del 10 de juliol de 2010, quan el Tribunal Constitucional retalla l'Estatut que havíem refrendat a les urnes. No hi havia cap altra entitat que pogués fer el que va fer Òmnium: posar darrere la capçalera d'una manifestació els representants dels sindicats,

el president i expresidents de la Generalitat i del Parlament i la gran majoria dels partits polítics del Parlament, d'un gran ampli ventall ideològic.

—Per què continua sent necessari Òmnium Cultural?

—El que fa gran Òmnium és que és, precisament, «òmnium», que vol dir de tots: un espai de trobada amb gent i idees diferents que, sota el paraigua d'Òmnium, han trobat la manera de defensar el país. Som, per exemple, els impulsors de l'entitat Som Escola per defensar el model d'escola catalana. No només defensem la llengua, sinó que defensem un model de cohesió social que ens ha permès que, en un país on es parlen més de tres-centes llengües, en tinguem una, el català, com a vehicular, i que el model d'immersió lingüística a les escoles sigui un model d'èxit. Aquest sistema està sistemàticament qüestionat des dels aparells de l'Estat i no podem deixar sol el govern en la defensa d'un model que és un valor del país i de la societat catalana en el seu conjunt. Només per això ja val la pena que Òmnium existeixi.

—A part de ser soldats en la defensa de la llengua i la cultura catalana, quin altre recorregut té Òmnium?

—Ara estem en un procés de reflexió interna perquè creiem que cal repensar el que s'ha entès tradicionalment per cultura catalana. Hem de fer l'exercici de compartir, que fins ara no ho hem fet gaire, o no l'hem fet genuïnament. Aquest any, per primera vegada, celebrarem la nit de Santa Llúcia a l'Hospitalet de Llobregat, que és la segona ciutat de Catalunya i on mai no havíem celebrat la Nit de les Lletres Catalanes. Entenem que les expressions culturals que tiren endavant els centenars d'entitats culturals de l'Hospitalet formen part de la cultura compartida. La cultura catalana està viva permanentment i s'hi incorporen nous elements, perquè està en contacte amb altres cultures. Tota aquella gent que fa tants anys que viu aquí i s'expressa culturalment no pot quedar fora del que entenem per cultura catalana. Cal que siguem valents i obrim el concepte tradicio-

nal de cultura perquè sigui el resultat d'haver-ne compartit moltes més expressions.

—Això vol dir ser una cultura de cultures sense quedar-se en les sardanes i els castellers?

—Ha d'anar molt més lluny. De fet, icones de la identitat catalana que ens semblen de sempre com el pa amb tomàquet, tenen una història relativament curta; Jaume I no va el va tastar mai perquè el tomàquet no va arribar a Catalunya fins a mitjan segle XVI. Amb això vull dir que la cultura catalana ha de ser permeable; allò que passa des de fa tants anys a l'Hospitalet de Llobregat no podem fer veure que no va amb nosaltres. Si realment volem que Catalunya sigui un sol poble, que ho és, ho hem de demostrar, també, en el terreny cultural. Només així podrem compartir també la il·lusió de construir un país nou entre tots i guanyar aquest nou país per una majoria molt àmplia.

—Quina importància té aquesta cultura per als catalans?

—La cultura, segurament, és el que ajuda més a descriure una societat i a autodefinir-nos, té molt a veure amb la identitat. Si volem tenir una identitat receptora, plural, oberta al món i preparada per sobreviure en la globalitat, hem de ser permeables.

—Fa quatre mesos que ets vicepresidenta d'Òmnium, tot i que en fa més que formes part de la junta de l'entitat. Quina visió del país es té des d'aquesta talaia?

—Òmnium és la segona entitat sense ànim de lucre més important de Catalunya, després del Futbol Club Barcelona. Tenim 54.000 socis i més de cinquanta anys d'història i som molt conscients de la responsabilitat que això representa. Posa la pell de gallina veure aquest exèrcit de voluntaris —que treballen, dia a dia, amb discreció i picant pedra— fent tasques de cohesió social i de promoció de la llengua. En aquest sentit, no cal esperar a l'11-S per actuar, la gent d'Òmnium sempre hi és. I aquesta és la veritable manera de fer història: treballant incansablement també els dies no his-

tòrics, els dies que la política no obre informatius de televisió ni hi ha grans mobilitzacions a les portades dels diaris.

—Després de la teva retirada de la política a l'any 2010, estar a la junta d'Òmnium és una manera de continuar una militància amb Catalunya?

—Hi ha moltes maneres de treballar pel país i la implicació en un partit polític n'és una. Segurament és la més directa i efectiva perquè dóna la possibilitat de canviar les coses des de dins les institucions. Però valoro molt la capacitat de treballar pel país des del voluntariat i el fet de no haver d'anar amb el logo d'un partit per davant et permet arribar a gent a qui potser no podries arribar. Fem una feina molt transversal i a peu de carrer. Tant la part política com la part civil són molt necessàries i complementàries. Ara bé, qui pot treure al carrer dos milions de persones som les entitats de la societat civil, perquè ho fem des de l'apartidisme.

—T'agradaria ser al Parlament, ara?

—L'etapa política la dono totalment per tancada; la vaig viure molt intensament perquè m'hi vaig dedicar en cos i ànima, però no hi tornaria: demana molts sacrificis i desgasta molt. Des de fora no es valora prou. Estic molt contenta d'haver entrat en política el 2003, però també estic molt contenta d'haver-ne sortit set anys després. S'ha de saber plegar de la política i deixar que hi entri gent nova. De fet, crec que encara hi hauria d'haver més renovació de càrrecs perquè el màxim de gent possible i el més diversa possible pogués dedicar una part de la seva vida a viure la política des de les institucions i ajudar a enriquir-les.

—Quan dius que la carpeta política està tancada, això també inclou l'àmbit local?

—Sí, tant a nivell nacional com a nivell local. Quan vaig deixar el Parlament, el 2010, hauria estat disposada a implicar-me en política en l'àmbit municipal, perquè em semblava que era una manera de poder retornar a Esquerra la «inversió» que havia fet en mi en formació, experiència, etc.

I perquè Igualada m'apassiona. Però vaig posar com a condició poder fer el meu propi equip i, com que això no es va complir, vaig deixar la idea de fer política municipal. No podia ser còmplice d'un projecte i d'un equip amb el qual no em sentia còmode. Vaig plegar amb la tranquil·litat de saber que havia fet el que estava al meu abast i sense estar enfadada amb ningú. En aquell moment Esquerra no havia fet cap tipus de renovació interna, però ara la situació ha canviat força, tant a nivell nacional com territorial; s'estan fent els deures i el partit s'està obrint com no ho havia fet abans.

—La política crema?

—Sí, estronca totalment la carrera professional i et marca fins a un punt que el retorn a la societat civil i a la vida professional és complicat, i t'obliga a reconstruir-ho tot de zero. Això no treu que tingui molt bon record de l'etapa política i ho recomano a tothom. He plegat de la política parlant bé dels polítics, perquè hi he vist gent amb vocació de servei, deixant-s'hi la pell, treballant moltes hores i aguantant crítiques injustes. He sortit de la política defensant la política i això no és incompatible amb el fet de dir que no m'han quedat ganes de tornar-hi.

—En el teu cas, com va ser la reincorporació al mercat laboral i per què vas optar per crear una empresa de serveis de comunicació a Igualada?

—Sabia que volia tornar a fer de periodista, però no em veia tornant a Catalunya Ràdio després de set anys a la política. El codi deontològic del Col·legi de Periodistes recomana no militar, i per això no volia tornar a exercir la professió des d'un mitjà. Després de passar uns mesos als Estats Units per formar-me i, sobretot, donar-hi moltes voltes, vaig optar per ser periodista «a l'altra banda», en un gabinet de comunicació. Amb l'enginyer Oriol Solà vam decidir provar de fer una empresa que oferís serveis de comunicació a empreses de l'Anoia, perquè tant ell com jo havíem vist que aquí es feien coses molt potents, però que no se sabien perquè ningú no les explicava. Desafiant els qui ens deien que era el pitjor moment per

arrençar una empresa, ara fa cinc anys vam muntar Lidera Comunicació i ens ha anat molt bé. És una empresa petita de quatre treballadors, però tenim clients a tot Catalunya i fem una mica de tot: muntem rodes de premsa, fem comunicats de premsa, campanyes de màrqueting, pàgines webs, plans de comunicació, portem xarxes socials... Els clients són molt diversos i això fa que la feina sigui molt creativa.

—Després de veure com ha començat aquesta legislatura, si tinguessis davant un diputat independentista, el felicitaries per la manera com s'estan fent les coses?

—El moment polític actual és molt complicat de gestionar: l'ofensiva política, judicial i mediàtica és brutal, la Generalitat viu en una situació d'ofec financer i de competències i, a més, té la pressió del TC. Els diputats i membres del govern estan gestionant un moment d'alta complexitat amb molt poques eines, i ho estan fent bé. Reconec que sí que vaig viure amb molta inquietud el desacord de després de les eleccions del 27-S, però, superat aquell moment, s'està complint el full de ruta començant a preparar les lleis previstes. Des de fora hem de donar ànims als polítics i ajudar-los amb tot el que puguem perquè es compleixi el mandat democràtic.

—Això inclou demanar que sigui en els divuit mesos promesos? Ara ja només 15...?

—Jo no posaria el focus en aquest termini, perquè estem fent una cosa tan difícil i transcendent que, després de tres-cents anys, no ve d'uns quants mesos. Hem aguantat molt i podem aguantar uns quants mesos més; l'important és que es faci i que es faci sense entretenir-nos, com més aviat millor. He tingut l'oportunitat de parlar amb el president Carles Puigdemont i el vicepresident Oriol Junqueras les darreres setmanes i estan molt convençuts que això no hi ha qui ho pari. I no tenim cap motiu per pensar que això no serà així. Catalunya està organitzada com mai, hem fet les mobilitzacions democràtiques més grans d'Europa en dècades i això ens dóna molta força. No hi ha

cap líder al qual li puguin tremolar les cames. Hem demostrat la immensa força de la gent i hem teixit una xarxa molt important de milers de persones per la independència.

—Hi haurà manifestació aquest 11 de setembre?

—Hi haurà d'haver una mobilització, això segur, perquè fins que no haguem culminat l'objectiu de la independència no podrem descansar ni fer-nos enrere. Tampoc no podem deixar el nostre govern i les institucions soles.

—Quins ànims hi ha entre els independentistes?

—L'independentisme, ara, està a l'expectativa. Vam abocar molts esforços en les eleccions del 27-S perquè volíem que fossin el referèndum que no ens havien deixat fer i la gent va votar en aquesta clau. El 27-S va encarregar un mandat democràtic i les institucions han de fer que es compleixi. La ciutadania és aquí per acompanyar, recolzar i sortir al carrer quan faci falta. Ara, però, el lideratge el tenen les institucions i els ciutadans hem de continuar treballant per eixamplar, compartir i sumar energia nova.

—Les eleccions del 27-S van marcar un 47,8% de vots independentistes.

—No podem pensar que tots aquells que van votar una cosa que no fos JxSí o la CUP van votar que no. Per tant, si els descomptéssim, estariem parlant de més d'un 50% de vots independentistes. Els que vam votar clarament a favor del sí vam ser molts més que els del no. El referèndum el vam guanyar, però per construir un estat hem de ser com més millor i sumar més gent. Els partits han de treballar des del seu front i les entitats des del nostre per fer-ho possible.

—Com?

—Hi ha un procés molt interessant que és el procés constituent que ha d'obrir el Parlament. Molta més gent es pot engrescar amb aquest procés d'imaginar-nos quin país volem. Això pot sumar gent que no s'apuntaria a la independència però sí a un nou estat que sigui millor que l'actual i

que sentin una adhesió per aquest projecte que d'altra manera potser no sentirien. Cal aprofitar aquest debat per sumar persones en aquest carro.

—**No és contradictori dir que es va guanyar el referèndum però, alhora, veure necessari eixamplar la base independentista per fer el salt?**

—Vam guanyar, però volem ser més. Fer un país nou és prou important com per fer que molts més ciutadans s'hi sumin i ho recolzin, queda molta feina per fer encara. Que digui que vam guanyar no vol dir que en tinguem prou.

—**Com t'imagines aquests propers mesos? Què ha de passar?**

—Un dels reptes més importants que tenim és fer bé el procés constituent, que el nou país el decidim entre tots i no només un grup de diputats en una comissió parlamentària. I que, des del govern, puguin anar complint el full de ruta de desplegar les lleis i estructures d'estat necessàries perquè tot estigui a punt per fer el salt sense cap haver de passar per cap fase d'al·legalitat.

—**Com ha de ser aquest pas: una DUI, un referèndum constitucional...? Ningú no ha marcat com s'ha de fer.**

—No crec que sigui gaire important el detall de com votarem, però sí ser conscients que hi haurà d'haver una nova votació. Per tenir una homologació internacional caldrà tornar a passar per les urnes. Si serà votar una decisió del Parlament, una constitució o un referèndum pactat amb l'Estat que no veig, no és important. Considero rellevant saber que haurem de tornar a votar i que haurem de guanyar nítidament amb una votació binària, perquè no hi hagi dubtes a nivell internacional de què és el que vol la societat catalana.

—**I si guanyés el no?**

—Acceptariem el resultat de les urnes i continuariem treballant per guanyar més endavant.

—**Què passaria si arriba una oferta de l'Estat espanyol?**

—Crec que ara ningú no confia en l'existència de la tercera via perquè, si hi fos, ja hauria arribat.

La tercera via ha fet tard i la societat catalana ara ja està en una altra fase. No és suficient un altre Estatut d'Autonomia, perquè la bona de l'autonomisme ja ens ha caigut dels ulls i no ens la tornarem a posar. També és enganyós el referèndum de Podemos perquè no hi ha cap aliat al Congrés per sumar els vots suficients per fer-lo. Si es materialitzés, fantàstic: que diguin dia i hora i anirem a votar en massa, però ara mateix és impensable.

—**I si s'obre una reforma de la Constitució?**

—Crec que són molt pocs els catalans que tenen ganes de contribuir a reformar Espanya, ja ho han intentat moltes generacions de polítics catalans durant molts anys i no se n'han sortit. El que ens engresca és construir de zero el nostre estat.

—**Catalunya, doncs, serà independent?**

—N'estic convençuda, crec que és inevitable. Guanyarem el dret a tenir un país normal.

JORDI CUADRAS OLIVA (Igalada, 1987). Periodista, llicenciat per la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB. Actualment és director de Canal Taronja Anoia i presentador del programa La Llista de Ràdio Flaixbac. Ha treballat a Ràdio Igualada, Conca TV, Regió7 - Diari d'Igalada i ha estat corresponsal de l'Agència EFE i *La Vanguardia.com* a la comarca. És presentador d'esdeveniments, escriu articles d'opinió a *AnoiaDiari* i *La Veu de l'Anoia* i coordina l'espai de debat i reflexió DdD (Dimarts de Diàlegs) de l'Ateneu Igualadí.

